

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

ชื่อหลักสูตร การทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม
จำนวน ๕ ชั่วโมง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองให้มีการฝึกอบรมอาชีพในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Upskill) หรือทบทวนทักษะ (Reskill) ให้แก่ประชาชน อาทิจิตอาสา อาชีพเกษตรกร อาชีพ ค้าขาย อาชีพบริการชุมชน อาชีพหัตถกรรม อาชีพอุตสาหกรรม เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับทักษะความรู้ ช่วยประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถประกอบอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้และส่งเสริม สนับสนุน สร้างโอกาสให้เกิด Soft Power เพื่อเปิดโอกาสในการต่อยอดสร้างมูลค่า และ สร้างรายได้ รวมทั้งการ อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาต่อยอดศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เป็นที่รู้จักทั้งในประเทศ และต่างประเทศ อาทิ ด้านการท่องเที่ยว/งานเทศกาล ประเพณีไทย ด้านดนตรีและศิลปะ ด้านวรรณกรรม/หนังสือ ด้านสินค้าและบริการรวมทั้ง การใช้พื้นที่เป็นสถานที่เรียนรู้วัฒนธรรม ศิลปะ และประวัติศาสตร์ต้องมุ่งเน้นการพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถประกอบอาชีพ สร้างรายได้ที่มั่นคงและ มั่นคง การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของ สก.ระดับอำเภอ เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว จึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ในอาชีพโดยตรง ผู้สอน เป็นวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้ประกอบการในอาชีพนั้นๆ ให้ความสำคัญต่อการประเมินผลการจบ หลักสูตรที่เน้นทักษะ ความสามารถ และการมีผลงาน ชิ้นงาน ที่ได้มาตรฐานออกสู่ตลาดได้ การพัฒนาหลักสูตรอาชีพ จึงต้องปรับใหม่โดยการพัฒนาให้ครบวงจร ประกอบด้วย ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะของอาชีพ การบริหาร จัดการ และโครงการอาชีพพร้อมแหล่งเงินทุน และให้ผู้เรียนที่เรียนจบจากหลักสูตรอาชีพมีความมั่นใจว่าจะสามารถ ประกอบอาชีพสร้างรายได้ ได้อย่างแท้จริง จึงขอให้สถานศึกษาที่นำหลักสูตรที่ได้พัฒนาแล้วนั้น นำมาคัดเลือกให้ เหมาะสมกับความต้องการของพื้นที่ และนำไปอนุมัติใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักสูตร การทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม	
ความเป็นมา	๑
จุดประสงค์การเรียนรู้	๑
กลุ่มเป้าหมาย	๑
ระยะเวลา	๑
เนื้อหาหลักสูตร	๑
การจัดการเรียนรู้	๑
สื่อการเรียนรู้	๒
การวัดและประเมินผล	๒
การจบหลักสูตร	๒
เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร	๒
การเทียบโอน	๒
โครงสร้างหลักสูตร การทำสบู่ รังไหม	๓
แบบทดสอบก่อนเรียน	๔
ใบความรู้	๕
แบบประเมินผลงานผู้เรียน	๖
แบบทดสอบหลังเรียน	๗

ชื่อหลักสูตร การทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม
จำนวน ๕ ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพ พาณิชยกรรมและการบริการ

๑. ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบัน มีความสำคัญมากเพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ เศรษฐกิจชุมชนที่จะพัฒนา ๕ ศักยภาพของพื้นที่ใน ๕ กลุ่มอาชีพใหม่ให้สามารถแข่งขันได้ใน ๕ ภูมิภาคหลักของโลก ให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน ได้การทำสบู่ น้ำผึ้ง สมุนไพร คือ การ เปลี่ยนแปลงสถานะของสมุนไพร ให้แตกต่างไปจากเดิม เพื่อประโยชน์ในการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น สมุนไพรมี หลายชนิด และมีสรรพคุณทางยาที่แตกต่างกัน ดังนั้น การศึกษารูป รส กลิ่น สีและชื่อสมุนไพร จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มี ความสำคัญ เพื่อให้การแปรรูปสมุนไพรมีคุณภาพดีตลอดจนการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพใกล้เคียงผลิตภัณฑ์ เดิมมากที่สุด เนื่องจาก ผลิตภัณฑ์บางประเภทไม่สามารถคงสภาพอยู่ได้นาน การแปรรูป จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญมาก ขึ้น เพื่อให้เกิดผลดีต่อการแปรรูป คงไว้ซึ่งคุณค่าและสรรพคุณที่ดีของพืชสมุนไพร

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแปรรูปสมุนไพรได้
๓. ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๑. ประชาชนหรือผู้ที่สนใจ
๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

๔. ระยะเวลา

- จำนวน ๕ ชั่วโมง
- ภาคทฤษฎี จำนวน ๑ ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ จำนวน ๔ ชั่วโมง

๕. เนื้อหาหลักสูตร

๑. ความสำคัญและประโยชน์ของสมุนไพร
๒. ความสำคัญและประโยชน์ของการทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม
๓. การเลือกวัสดุและอุปกรณ์ในการทำสบู่ น้ำผึ้ง รังไหม
๔. แหล่งจำหน่ายและแหล่งสมุนไพรในท้องถิ่น

๖. การจัดกระบวนการเรียนรู้

๑. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร/ภูมิปัญญา
๒. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
๓. การฝึกปฏิบัติจริง

๗.สื่อการเรียนรู้

๑. ใบความรู้/ใบงาน
๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วิทยาการ
๓. ตัวอย่างชิ้นงาน
๔. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ
๕. แหล่งเรียนรู้

๘. การวัดและประเมินผล

๑. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ

๙.การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๓. มีผลงานที่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๑๐.เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา
๓. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร

๑๑.การเทียบโอน

โครงสร้างหลักสูตร การทำสบู่รังไหม

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	ชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
สบุนไพรไทย	๑. ผู้เรียนสามารถคัดเลือกน้ำผึ้ง รังไหมได้ ๒. ผู้เรียนสามารถค้นหาแหล่งจำหน่าย และแหล่งผึ้งรังไหม สบุนไพรในท้องถิ่นได้	๑. ความสำคัญของรังไหม ๒. แหล่งจำหน่าย และแหล่งสบุนไพรในท้องถิ่น	๑. วิทยากรให้ความรู้ถึง ความสำคัญ ในการประกอบอาชีพ ๒. ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เอกสาร สถานประกอบการ สถานที่จัดจำหน่าย	๑. ใบความรู้/ใบงาน ๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ วิทยากร ๓. ตัวอย่างชิ้นงาน ๔. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ ๕. แหล่งเรียนรู้	๑. การทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจาก การปฏิบัติ	๑	-
การทำสบุน้ำผึ้ง รังไหม	๑. ผู้เรียนสามารถบอกวัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสบุน้ำผึ้งรังไหมได้ ๒. ผู้เรียนสามารถคัดเลือก คำนวนอัตราส่วนของ สบุนไพร ต่างๆที่ใช้การทำสบุน้ำผึ้งรังไหมได้ ๓. ผู้เรียนสามารถลงมือ ปฏิบัติการทำสบุน้ำผึ้งรังไหมได้	๑. วัสดุและอุปกรณ์ ในการทำสบู่รังไหม ๒. การคัดเลือก คำนวนอัตราส่วนของ สบุนไพร ใช้ใน การทำสบู่รังไหม ๓. ปฏิบัติการทำสบู่ รังไหม	๑. วิทยากรบรรยายถึง คุณสมบัติ คุณสมบัติ และวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ แต่ละชนิด พร้อมทั้งแสดง ตัวอย่างของวัสดุ อุปกรณ์ ขึ้นนั้น ๒. วิทยากรให้ผู้เรียนลงมือ ปฏิบัติ ๓. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ	๑. ใบความรู้/ใบงาน ๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ วิทยากร ๓. ตัวอย่างชิ้นงาน ๔. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ ๕. แหล่งเรียนรู้	๑. การทดสอบก่อน เรียน-หลังเรียน ๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ	-	๔

แบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ข้อใดคือส่วนผสมของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม

- ก. น้ำผึ้ง
- ข. รังไหม
- ค. ถูกทุกข้อ

๒. ขั้นตอนแรกในการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือขั้นตอนใด

- ก. หั่นกลีเซอรินเป็นชิ้นเล็กๆ และแกะรังไหมเตรียมไว้
- ข. ห่อหรือบรรจุในแพ็คเกจ
- ค. ละลายกลีเซอริน โดยนำไปปิ้งเกอร์หรือหม้อ (ถ้าเป็นหม้อต้องใช้วิธีตุ๋น) โดยไม่ต้องใส่น้ำตั้งบนเตาไฟปานกลาง ตั้งจนให้กลีเซอรินร้อนและละลายเป็นของเหลว

๓. ประโยชน์ของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือข้อใด

- ก. สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้
- ข. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ค. ถูกทุกข้อ

๔. . ประโยชน์จากรังไหม คือข้อใด

- ก. ช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรียและต่อต้านจุลินทรีย์
- ข. ช่วยลดสิวเสี้ยน สิวอุดตันบนใบหน้า
- ค. ถูกทุกข้อ

๕. การทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม ต้องรอให้สบู่แข็งตัวกี่ชั่วโมง

- ก. ประมาณ ๖ - ๘ ชั่วโมง
- ข. ประมาณ ๔ - ๕ ชั่วโมง
- ค. ประมาณ ๕ - ๖ ชั่วโมง

ใบความรู้

การทำสบู่น้ำผึ้งรังไหม “เซริซิน” เป็นโปรตีนธรรมชาติที่ได้จากเส้นไหมหรือรังไหม ช่วยป้องกันผิวแห้ง ลดการเติบโตของ เชื้อจุลินทรีย์บางชนิดและเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ อีกทั้งกรดอะมิโน ๑๘ ชนิดซึ่งละลายน้ำได้ดี และมีคุณสมบัติพิเศษ สามารถกักเก็บน้ำได้ดีจึงถูกนำมาใช้ประโยชน์ในหลายด้าน โดยเฉพาะนิยมนำมาใช้เป็นสารเพิ่มความชุ่มชื้นใน ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง สิ่งทอ และทางการแพทย์ สรรพคุณ

๑. ช่วยกำจัดเซลล์ผิวที่เสื่อมสภาพ ช่วยยับยั้งการเสื่อมสภาพของเซลล์ผิวที่ไม่แข็งแรง ลดการเกิด เซลล์ สิวที่ผิดปกติที่เป็นสาเหตุของรอยต่างดำนบนใบหน้า ทำให้ผิวพรรณเนียนนุ่ม กระชับ เปล่งปลั่ง

๒. มีกรดอะมิโน ๑๖-๑๘ ชนิดที่ตรงกับ Natural Moisturizing Factor ที่พบตามธรรมชาติในร่างกายมนุษย์ ซึ่งมี สารต้านอนุมูลอิสระ รวมถึงสารประกอบของคอลลาเจน จึงเป็นการให้ความชุ่มชื้นตาม กลไกธรรมชาติโดยการเติม กรดอะมิโนที่สูญเสียไป

๓. มีสารช่วยดูดซับความชื้นในอากาศ สามารถซึมเข้าไปในผิวพรรณของเราได้ทันที

๔. มีสารต่อต้านเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคผิวหนัง และช่วยลดการอักเสบของผิวพรรณ

๕. มีคุณสมบัติปกป้องตามธรรมชาติ เพิ่มความสามารถเก็บกักความชุ่มชื้นของผิวพรรณ ทำให้ ผิวพรรณ ดูเรียบเนียนขึ้น ลดริ้วรอยและไม่เกิดความหยابกร้าน

การทำสบูรังไหม

ส่วนผสม : ๑. กลีเซอริน ๑ กก.

๒. รังไหม ๓๐ รัง

๓. หัวน้ำหอม ๑ ซีซี

อุปกรณ์ : ๑. บีกเกอร์ หรือ หม้อต้ม

๒. กรรไกร

๓. ซิลิโคนแบบพิมพ์ หรือวัสดุอื่นที่ใช้ทดแทน

ขั้นตอนการทำสบู่น้ำผึ้งรังไหม

๑. หั่นกลีเซอรินเป็นชิ้นเล็กๆ และแกะรังไหมเตรียมไว้

๒. ละลายกลีเซอริน โดยนำใส่บีกเกอร์หรือหม้อ (ถ้าเป็นหม้อต้องใช้วิธีตุ๋น) โดยไม่ต้องใส่น้ำ ตั้งบน เตาไฟปาน กลาง ตั้งจนให้กลีเซอรินร้อนและละลายเป็นของเหลว

๓. ใส่รังไหมลงไปในกลีเซอรินที่ละลายแล้ว ต้มจนกว่ารังไหมจะใส กลีเซอรินจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง เพราะ โปรตีนจากรังละลายออกมา

๔. เทกลีเซอรินลงในซิลิโคนหรือแบบพิมพ์ที่เตรียมไว้ แล้วตั้งไว้จนกว่าจะเย็นและแข็งตัว แล้วจึง แกะออกจาก แบบพิมพ์

๕. ห่อหรือบรรจุในแพ็คเกจ

แบบทดสอบหลังเรียน

๑. ข้อใดคือส่วนผสมของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม

- ก. น้ำผึ้ง
- ข. รังไหม
- ค. ถูกทุกข้อ

๒. ขั้นตอนแรกในการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือขั้นตอนใด

- ก. หั่นกลีเซอรินเป็นชิ้นเล็กๆ และแกะรังไหมเตรียมไว้
- ข. ห่อหรือบรรจุในแพ็คเกจ
- ค. ละลายกลีเซอริน โดยนำไปบีกเกอร์หรือหม้อ (ถ้าเป็นหม้อต้องใช้วิธีตุ๋น) โดยไม่ต้องใส่น้ำ ตั้งบนเตาไฟปานกลาง ตั้งจนให้กลีเซอรินร้อนและละลายเป็นของเหลว

๓. ประโยชน์ของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือข้อใด

- ก. สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้
- ข. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ค. ถูกทุกข้อ

๔. . ประโยชน์จากรังไหม คือข้อใด

- ก. ช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรียและต่อต้านจุลินทรีย์
- ข. ช่วยลดสิวเสี้ยน สิวอุดตันบนใบหน้า
- ค. ถูกทุกข้อ

๕. การทำสบู่รังไหม ต้องรอให้สบู่แข็งตัวกี่ชั่วโมง

- ก. ประมาณ ๖ - ๘ ชั่วโมง
- ข. ประมาณ ๔ - ๕ ชั่วโมง
- ค. ประมาณ ๕ - ๖ ชั่วโมง

แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ – สกุล.....

หลักสูตร..... กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนประเมิน (๑๐ คะแนน)
๑. ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระ (๒๐ คะแนน)	
๑.๑ ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
๑.๒ สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
๒. ทักษะการปฏิบัติ (๔๐ คะแนน)	
๒.๑ สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
๒.๒ ประเมินโดยให้สาธิต	
๒.๓ แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
๒.๔ ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม	
๓. คุณภาพผลงาน ผลการปฏิบัติ	
๓.๑ สังเกตผลงาน	
๓.๒ ตรวจสอบผลงาน	
๓.๓ มีความคิดสร้างสรรค์	
๓.๔ ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (๑๐๐ คะแนน)	

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร
- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

ลงชื่อ

(

วิทยากร

)

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

๑. ข้อใดคือส่วนผสมของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม

ค. ถูกทุกข้อ

๒. ขั้นตอนแรกในการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือขั้นตอนใด

ก. หั่นกลีเซอรอลเป็นชิ้นเล็กๆ และแกะรังไหมเตรียมไว้

๓. ประโยชน์ของการทำสบู่ น้ำผึ้งรังไหม คือข้อใด

ค. ถูกทุกข้อ

๔. . ประโยชน์จากรังไหม คือข้อใด

ค. ถูกทุกข้อ

๕. การทำสบู่รังไหม ต้องรอให้สบู่แข็งตัวกี่ชั่วโมง

ก. ประมาณ ๖ - ๘ ชั่วโมง